

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

4 vtrum ingratis sint beneficia subtrahenda.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72772](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72772)

candi mortaliter: sed sicut Seneca dicit ibidē. In-
cedum qui iuuatur, fallendus est, ut habeat, necā
quo acceperit sciat: quod uidetur uiam ingratitudi-
nis recipienti præbere. ergo ingratitudo nō semper
est peccatum mortale.

RESPON. Dicendum, quod sicut ex supradictis patet,
ingratus dicitur aliquis dupliciter. Vno modo, p
solum omissionem, puta, quia non recognoscit, uel
non laudat, uel non retribuit uices pro beneficio ac-
cepto. Et hoc non semper est peccatum mortale: ga
supra dictum est, * debitū gratitudinis est, ut ho
no etiam aliquid liberaliter tribuat, ad quod non te-
netur: & ideo si illud prætermittit, non peccat mor-
taliter. Est tamen peccatum ueniale: quia hoc proce-
dit ex negligentia quadam, aut ex aliqua indisposi-
tione hominis ad uirtutem. Potest tamen contingere
etiam talis ingratitudo sit mortale peccatū, uel
propter interiore contemptum, uel etiam pp cō-
tionem eius, quod subtrahitur, quod ex necessitate
debetur beneficio siue simpliciter, siue in aliquo
necessitatis casu. Alio modo, dicitur aliquis ingratus,
quia non solum prætermittit implere gratitudinis de-
bitum, sed etiam contrarium agit: hoc etiam fecit
in conditionem eius, quod agitur quādoque est
peccatum mortale, quādoque ueniale. Secūdo tamen
quod ingratitudo, quæ prouenit ex peccato mor-
tali, habet perfectā ingratitudinis rationem: illa ue-
ro, quæ prouenit ex peccato ueniali, imperfectam.

AD PRIMVM ergo dicēdū, qd per peccatū ue-
niale non est aliquis ingratus Deo secundum perfe-
ctam ingratitudinis rationem. Habet tñ aliquid in-
gratitudinis, in quantum peccatum ueniale tollit ali-
quid ad eum uirtutis, per quē homo Deo obsequitur.

AD SECUNDVM dicendum, quod ingratitudo, q
cum peccato ueniali, non est contraria charitati,
uel est præter ipsam: quia non tollit habitum chari-
tatis, sed aliquem actum ipsius excludit.

AD TERTIVM dicēdū, qd idē Seneca dicit in 7.
beneficij. * Errat, si quis estimat eum dicimus
am qui beneficium dedit, obliuisci oportere, excu-
per nos illi memoriā rei, præsertim honestissimā.
Im ergo dicimus, meminisse non debet, hoc uolu-
mus intelligi, prædicare non debet, nec iactare.

AD QVARTVM dicendum, qd ille qui ignorat be-
neficium, non est ingratus si beneficium non recō-
noscet, dummodo sit paratus recompenlare si nos-
sit. Est autem laudabile quādoque, ut ille cui pro-
dedit, beneficium ignoret, tñ propter inanis glo-
ritiationem, sicut beatus Nicolaus aurum sursum
in domum proiciens uitare noluit humanum fa-
uorem: tum etiam quia in hoc ipso amplius benefi-
cium facit, quod consulit uerecundie eius, qui be-
neficium accipit.

ARTICVLVS IIII.

Vtrum ingratis sint beneficia subtrahenda.

AD QVARTVM sic proceditur. Videi, qd ingratis
sint beneficia subtrahenda. Dicitur. n. Sap. 26. In-
grati spes tabefeceret, si nō esset ei beneficium subtra-
hendū, ergo sunt subtrahenda beneficia ingratis.
¶ 2. Præ. Nullus debet alteri præbere occasionē pec-
candi: sed ingratus bñficiū recipiens sumit occasionē
ingratitudinis: ergo nō est ingrato bñficiū dan-
dum.
¶ 3. Præ. In quo qd peccat, p hoc & torquet, ut dñ Sa-
p. 2. uel ille qui ingratus est beneficio accepto, pec-
cat contra bñficiū. ergo est beneficio priuandus.

SED CONTRA est, quod dicitur Luc. 6. qd Altissi-
mus benignus est super ingratos, & malos: sed eius
p imitationem nos filios esse oportet, ut ibidem dñ.
ergo non debemus ingratis beneficia subtrahere.

RESPON. Dicendum, quod circa ingratū duo
consideranda sunt. Primū, quid est qd ipse dignus sit
pati, & sic certum est, qd meretur beneficij subtractio-
nem. Alio modo, cōsiderandum est, quid oporteat
beneficium facere. Primū namque nō debet esse fa-
cilis ad ingratitudinem iudicandam: quia frequēter
aliquis, ut Seneca dicit, * q non reddidit, gratus est,
quia forte non occurrit ei facultas, aut debita oppor-
tunitas reddendi. Secūdo, debet tendere ad hoc, qd
de ingrato gratum faciat, quod si non pōt primo be-
neficio satisfacere, forte faciet secūdo. Si uerō ex be-
neficijs multiplicatis ingratitudinem augeat, & pe-
ior fiat, debet à beneficiorum exhibitione cessare.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod autoritas
illa loquitur quantum ad id, quod ingratus dignus
est pati.

AD SECUNDVM dicendum, qd ille q ingrato bñfi-
ciū exhibet, nō dat ei occasionē peccandi, sed magis
gratitudinis, & amoris. Si uerō ille q accipit, ingratu-
dinis exinde occasionē sumat, nō est dātū imputādū.

AD TERTIVM dicendum, quod ille qui benefi-
cium dat, non statim se debet exhibere punitorem
ingratitudinis, sed prius pium medicum, ut scilicet
iteratis beneficijs ingratitudinem sanet.

QVAESTIO CVIII.

De uindicatione in quatuor articulos

DEINDE considerandum
est de uindicatione.

¶ Et circa hoc quaerun-
tur quatuor.

¶ Primo, Vtrum uindictio sit li-
cita.

¶ Secundo, Vtrū sit spālis uirtus.

¶ Tertio, De modo uindictandi.

¶ Quarto, In quos sit uindicta
exercenda.

ARTICVLVS PRIMVS.

Vtrum uindictio sit licita.

AD PRIMVM sic proceditur. Vi-
detur, quod uindictio non
sit licita. Quicunq; n. usurpat sibi
quod Dei est, peccat: sed uindicta
pertinet ad Deum. Dicitur enim
Deutero. 32. secundum aliam liti-
ram. Mihi uindictam, & ego re-
tribuam. ergo omnis uindictio
est illicita.

¶ 2. Præ. Ille de quo uindicta su-
mitur, nō toleratur: sed mali sunt
tolerandi, quia super illud Cāt. 2.
¶ Sicut liuim inter spinas, dicit
gl. Non fuit bonus, qui malos to-
lerare non potuit, ergo uindicta
non est sumenda de malis.

¶ 3. Præ. Vindicta p pœnas fit, ex
quibus causatur timor. feruilis:
sed lex noua non est lex timoris,
sed amoris, ut Aug. * dicit contra
Secūda Secūda S. Thomæ.

Super Quaestio-
nes summatim Ar-
ticulorum primū.

¶ Nartū, primis que
lib. 108. dubium
non dissimulandum
de uindicationis uir-
tute occurrit. Et est
ratio dubij, quia uin-
dicationis actus non
est nisi iustitiae lega-
lis actus secundum
formam communita-
tiae iustitiae. Nam
q uindictio uenit
actus singularis per-
sonae, ut est iustitia
communita, & sunt
aliae partes iustitiae,
ex eo patet, q uin-
dicio, nō est licita in-
ter partē & partem,
sicut communitio uer-
sam inter partem &
partem: sicut gratia-
rum actio est debita
beneficij: a benefi-
ciario: sed est tantum
licita persona, publi-
ca, quonia ad pnam
solum faciat uicisci-
llatas, tanq; iniurias,
Actus autē proprius
personae publicae pro-
pter commune bonū
ad utilitatem spectat
legalem utentem in cō-
mutatua iustitia, cu
a quale debetur ali-
cui secundum quan-
titate reddat propter
commune bonū. Ita
q & ex parte subie-
cti, & ex parte quali-
tatis debet apparere,
quod uindictio, nō
est uirtus in singulari

Inf. q. 258. ar-
ti. 3. q. 15. ar-
9. cor. & ma-
q. 14. arti. 1.
cor. & ad 8.
& 14. & ar. 2
ad 5. Et Ro.
13. lect. 3.

Est gl. Greg.
homil. 38. in
euange. anec
meu.

* ca. 17. inter
prin. & med.
tom. 6.

ILL. 2. p. 10.